

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

AMI 2016/6 - AMI 2017/1

van Eechoud, M.

Publication date

2017

Document Version

Final published version

Published in

AMI : Tijdschrift voor Auteurs-, Media- & Informatierecht

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Eechoud, M. (2017). AMI 2016/6 - AMI 2017/1. Case note on: Rb. Midden Nederland, 28/12/16, ECLI:NL:RBMNE:2016:6956 *AMI : Tijdschrift voor Auteurs-, Media- & Informatierecht*, 40/41(6/1), 61-62.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

**Rechtbank Midden Nederland
(Ktr.) 28 december 2016,
ECLI:NL:RBMNE:2016:6956
(Protestantse Gemeente
Bilthoven)**

Plaatsing kerklid in kerkblad zonder naamsvermelding auteur. Uitleg licentie-overeenkomst. Inbreuk op exploitatie- en persoonlijkheidsrechten. Hoogte schadevergoeding op basis van gedeelde licentievergoeding, rekening houdend met niet-commerciële aard gebruik.

Feiten: In samenwerking met protestantse kerken geeft Liedboek BV het 'Liedboek' uit, een verzameling liederen bestemd voor gemeentezang tijdens kerkdiensten. Dit boek is ook online beschikbaar, kerkbesturen nemen een licentie die ze het recht geeft om liedteksten op te nemen in liturgieboekjes en op een (meezing) scherm te projecteren in de kerk tijdens de dienst. De website meldde: 'Overname op internet, website, kerkbode enz is binnen dit abonnement niet voorzien. Indien wel gewenst, kunt u daartoe het recht aanvragen'. De Protestantse Gemeente Bilthoven (PGB) heeft een abonnement, en verneemt van de klantenservice van de uitgever: 'Als u een abonnement op Liedboek Online afsluit, dan heeft u automatisch de auteursrechten afgekocht van alle liederen uit het nieuwe Liedboek. Uiteraard zijn hier bepaalde regels aan verbonden zodat er geen misbruik van gemaakt kan worden. Gebruik en verspreiding van de liederen mag alleen binnen uw gemeente. U mag de teksten dus wel gebruiken voor uw website en kerkbode, mits dit niet te kopiëren en gebruiken is door derden. Het plaatsen van teksten op een openbare website is dus niet toegestaan.' De kerk

plaatste ter illustratie de tekst van een lied in de kerkkrant (die als PDF ook op de website werd geplaatst), zonder auteursvermelding. De componist van het lied vordert schadevergoeding wegens auteursrechtinbreuk. De Ktr. kent die toe. Voor de bepaling van de hoogte geldt minimaal de gederfde licentievergoeding; daarbij is relevant dat PGB het kerkblad en de website uitsluitend gebruikt om haar leden te informeren en niet uit winstoogmerk. Voor inbreuk op de persoonlijkheidsrechten hanteert de Ktr. een opslag van 25% van de gederfde licentievergoeding (4.5).

Ktr. 4.3 'Hieruit [uit de voorwaarden vermeld op de website en latere emailcorrespondentie, mve] is duidelijk op te maken dat het gebruik van een lied uit het liedboek voor een website of kerkbode alleen is toegestaan als het betreffende werk niet is te kopiëren of gebruiken door derden. De informatie op de website en in het kerkblad van PGB is, hoewel gericht op de leden van PGB, voor eenieder toegankelijk en daarmee door derden te gebruiken en te kopiëren. Het door PGB plaatsen van het werk op de website en in het kerkblad valt dus niet onder het toegestane gebruik. Gelet op het vorenstaande is er sprake van een inbreuk op de auteurs- en persoonlijkheidsrechten van [eiser] en daarmee van onrechtmatig handelen van PGB jegens [eiser] op grond waarvan PGB schadeplichtig is.'

Noot

Een conflict over kerk en auteursrecht, een type dat zelden de rechtszaal haalt. Over de interpretatie van feiten valt te twisten, en ik kan me voorstellen dat PGB op grond van de emailwisseling meende wel toestemming te hebben voor tenminste plaatsing van het lied in het kerkblad. De Auteurswet kent een uitzondering voor 'kerkelijk' gebruik van werken maar die biedt in dit geval geen soelaas. Enkel 'de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst' behoeft geen toestemming van de auteursrechthebbende (art. 17c Aw). Dit artikel is ingevoerd bij de herziening van de Auteurswet van 1972, als gevolg van het amendement Haars (*Kamerstukken II 1971/72, 7877 nr. 21, gewijzigd bij nr. 41*). Indertijd hadden BUMA en de (protestantse) kerken na moeizame onderhandelingen afspraken gemaakt over voor welke openbaarmakingen wel en niet betaald hoefde te

worden. Onderdeel van die afspraak was dat voor het zingen in de kerk door de geloofsgemeente geen vergoeding verschuldigd was. Dat is blijkens de BUMA Tarieven Kerkelijke Groeperingen 2017 nog steeds zo. Zingt er echter een koor of draait men achtergrondmuziek, dan is per jaar maximaal 107,08 euro verschuldigd. Bepaald geen vetpot voor de componisten en tekstdichters van moderne Nederlandstalige kerklieparen.

Het amendement Haars was omstreden. Volgens de Commissie Auteursrecht was er geen overtuigende rechtvaardiging voor de introductie van een beperking: 'het creëren van een bijzondere positie ten gunste van de Kerk in de Auteurswet zou een novum betekenen ten nadele van de auteur.' (*Kamertukken II 1971-1972, 7877, nr. 17, p. 6*). Toenmalig Minister van Justitie Van Agt (CDA) was geen voorstander van de bepaling maar ontraadde het amendement niet. De Eerste Kamer debatteerde erover maar maakte er begrijpelijkerwijs ook geen halszaak van. Zo geschiedde het dat terwijl de ontkerkelijking van de samenleving in een stroomversnelling raakte, kerken hun bijzondere positie kregen in het auteursrecht. In de Auteursrechtlijn (2001/29/EG) werd op initiatief van de Raad te elfder ure de (optionele) beperking opgenomen voor 'het gebruik tijdens religieuze bijeenkomsten...' (art. 5(2) sub g ARI). Die is ruimer dan art. 17c Aw want stelt niet het vereiste dat sprake moet zijn van 'gemeentezang'. Maar art. 5(2) sub g ARI is ook weer niet zo ruim dat het de mogelijkheid beidt om gebruik 'rond' de mis vrij te stellen. De beperking voor erediensten lijkt me er daarmee een die weinig opbrengt voor publiek en auteur, en het auteursrecht nodeloos ingewikkeld maakt. Afschaffen dan maar, nu het nog kan?

MvE

